

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
ANTHONY ELLUL**

Seduta ta' l-1 ta' Frar, 2011

Citazzjoni Numru. 28/2010

Casafunghi Ltd kif rapprezentata minn Frank Xerri

vs

Veenpro-Ducten-Maatschappij Euroveen B.V.

**Kompetenza tal-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) –
Privilegium Fori u l-Artikolu 770 tal-Kap. 12 –
Soprasessjoni taht l-Artikolu 27 ta' Brussels 1
Regolament 44/2010 dwar gurdizzjoni u
rikonoxximent u ezekuzzjoni ta' sentenzi f'materji
civili u kummercjali.**

Permezz ta' din il-kawza¹ l-kumpannija attrici qeghda titlob
hlas ta' danni minghand is-socjeta konvenuta ghaliex
kienet qeghda tikkonsenja *mushroom casing soil* ta'

---

¹ Rikors guramentat prezentat fit-30 ta' Marzu 2010.

Kopja Informali ta' Sentenza

kwali ta inferjuri ghaliex kien kontaminat, u dan wassal ghal telf fil-produzzjoni ta' faqqiegh.

Fost l-eccezzjonijiet li nghataw mis-socjeta konvenuta² hemm li:-

1. Il-qorti ghandha tordna soprasessjoni ghaliex il-kwistjoni diga' tinsab pendenti quddiem il-Qrati Olandizi, u ghalhekk il-qorti m'ghandix tkompli tiehu konjizzjoni tal-kawza sakemm sakemm dik il-qorti tiddetermina l-gurisdizzjoni taghha.

2. Din il-qorti m'ghandix gurisdizzjoni ghaliex il-merkanzija kellha tigi konsenjata f'Malta u mhux Ghawdex, u b'applikazzjoni tal-Artikolu 770 tal-Kap. 12 m'ghandix gurisdizzjoni.

F'dan l-istadju ser jigu trattati dawn l-eccezzjonijiet li fir-risposta guramentata huma numerati 1 u 3 rispettivament.

Il-qorti rat in-noti ta' sottomissjonijiet li pprezentaw il-partijiet.

Fil-qosor il-fatti huma s-segwenti:-

i. Is-socjeta attrici tkabbar u tbiegh il-faqqiegh minn farm li jinsab fix-Xewkija, Ghawdex, u minghand is-socjeta konvenuta kienet tixtri *mushroom casing soil* li tuza ghat-tkabbir tal-faqqiegh. L-ufficcju registrat tas-socjeta attrici hu Gozitan Delights, Pitkali Road, Attard, Malta.

ii. Is-socjeta attrici qeghda tallega li diversi konsenji kienu kontaminati minn dubbien.

iii. Il-merkanzija kienet tintbaghat Malta mis-socjeta konvenuta u s-socjeta attrici kienet tigborha minn gewwa l-Freeport.

iv. Fit-30 ta' Dicembru 2009 is-socjeta konvenuta pprezentat kawza f'qorti Olandiza sabiex tithallas tal-konsenji, kif ukoll dikjarazzjoni li ma kenitx responsabbli ghal xi inadempjenza kuntrattwali u m'hijjex responsabbli

---

² Fol. 15.

ghal xi telf li skond is-socjeta attrici rrizulta mill-konsenji li saru bejn l-2008 u l-2009.

v. B'sentenza li nghatat mid-District Court of the Hague fit-28 ta' Lulju 2010, il-qorti kkonfermat li ghandha l-gurisdizzjoni sabiex tisma u tiddeciedi l-kawza.

Ikkunsidrat:

1. L-Artikolu 770 tal-Kap. 12 jipprovdi:-

“Il-privilegium fori jispicca wkoll, fil-kaz li l-kawza tkun dwar obbligazzjoni li, skond il-ftehim, kellha tigi esegwita fi Gzira partikolari.”

Hemm qbil li l-ftehim bejn il-partijiet kien li l-konsenja tal-merkanzija ssir f'Malta, u mbaghad is-socjeta attrici kellha taghmel l-arrangamenti sabiex tittella' minn Malta ghal Ghawdex.

Il-principju generali hu li l-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) hi kompetenti *“... biex tiehu konjizzjoni ta' **kull pretensjoni kontra l-persuni li joqghodu jew li ghandhom ir-residenza taghhom....**”* f'Ghawdex jew Kemmuna u kawza li l-ligi espressament tghid li ghandhom jinstemghu minn din il-qorti (Artikolu 50 tal-Kap. 12). Ghalhekk il-kompetenza ta' din il-qorti tiddependi mill-post fejn ighix jew jirrisjedi l-konvenut. Ghal dan il-principju hemm eccezzjonijiet kontemplati fl-Artikolu 770 u 771 tal-Kap. 12.

Il-beneficcju tal-*privilegium fori* hu d-dritt ta' persuna li tigi mharrka f'dik il-qorti tal-Gzira fejn tghix, cjo' Malta jew Ghawdex li tinkludi Kemmuna (ara Artikolu 741(c) u 767 tal-Kap. 12). Ghalhekk dan m'huwiex xi privilegg tal-persuna li qeghda tharrek, cjo' l-attur, imma tal-konvenut.

Dak li qiegħed jipprovdi l-Artikolu 770 hu li persuna li per ezempju tghix Ghawdex ma tistax tinvoka l-*privilegium fori* jekk il-ftehim kien li l-obbligazzjoni tigi mwettqa f'Malta. Pero' s-socjeta attrici m'hijiex tinvoka xi privilegium fori, u wkoll kieku kienet ma tistax ghaliex il-kawza saret minnha.

Fil-kaz taghna dan il-provvediment ma japplikax ghaliex is-socjeta konvenuta hi kumpannija estera li topera n-negozju taghha fl-Olanda. Kien ikun rilevanti ghal dan il-kaz kieku s-socjeta estera ghamlet kawza f'Malta biex tithallas dak li tallega li ghadu dovut mill-prezz u Casafunghi Limited eccepjet il-*privilegium fori*.

Ghaldaqstant, din l-eccezzjoni **kif proposta** mill-kumpannija konvenuta ser tigi michuda.

2. Nghaddu biex issa nikkunsidraw it-talba tas-socjeta konvenuta ghas-soprasessjoni. Jirrizulta li fil-kawza civili prezentata quddiem il-qorti Olandiza, parti mill-meritu hu dwar jekk fil-konsenji li saru bejn l-2008 u l-2009, il-kumpannija estera kisritx xi obbligu kuntrattwali. Fis-seduta tat-28 ta' Mejju 2010 (fol. 158) saret dikjarazzjoni mid-difensuri tal-partijiet fejn fost'affarijiet qalu li: *"fil-kawza fl-Olanda qieghed jintalab il-hlas tal-prezz ghall-bejgh u konsenja tal-merkanzija u dikjarazzjoni li l-merkanzija li nbieghet lis-socjeta attrici kienet tal-kwalita pattwita."* (enfazi tal-qorti). Mar-rikors li pprezentat fis-16 ta' Awwissu 2010 il-kumpannija konvenuta pprezentat kopja tas-sentenza preliminari li nghatat fit-28 ta' Lulju 2011 mill-qorti Olandiza. Ghal kull buon fini l-qorti qeghda tilqa' t-talba li saret permezz tal-imsemmi rikors. Jirrizulta li fil-proceduri li qeghdin isiru fl-Olanda is-socjeta konvenuta qeghda titlob:-

a) Dikjarazzjoni li s-socjeta attrici u Island Mushroom Growers Ltd huma debituri taghha fis-somma ta' €6,658.11.

b) Dikjarazzjoni li l-kumpannija konvenuta *"... did not fail to perform the contracts of sale between it and the defendants and is not liable to them for losses which, according to the defendants, resulted from products delivered by Euroveen in 2008 and 2009."*

Alternattivament talbet dikjarazzjoni li:-

Kopja Informali ta' Sentenza

- a) Il-kumpannija attrici u Island Mushroom Growers Ltd huma debituri fis-somma ta' €461.15.
- b) Il-kumpanniji lokali ghandhom jaghmlu tajjeb ghat-telf fir-rigward tal-merkanzija li giet konsenjata lilhom, u dan peress li t-telf hu t-tort taghhom.
- c) Jekk il-qorti tiddeciedi li l-kumpannija Olandiza ghandha taghmel tajjeb ghal xi telf li sofrew dawn il-kumpanniji, tiddeciedi li Euroveen m'ghandix thallas iktar mill-valur dikjarat fil-kontijiet.

Il-qorti ma teskludix li t-talbiet dikjaratorji saru intenzjonalment mis-socjeta konvenuta f'tentattiv biex tassigura li l-kaz jinstema' l-Olanda u mhux Malta. Madankollu kienet x'kienet ir-raguni, permezz ta' sentenza li nghatat fit-28 ta' Lulju 2011 il-qorti Olandiza ddikjarat li ghandha l-gurisdizzjoni sabiex tisma' l-kaz u hekk ser taghmel. Skond taghrif li nghatat mid-difensur tas-socjeta konvenuta, li ma giex kontradett mill-parti l-ohra, is-sentenza ma gietx appellata ghalkemm ghad jista' jsir appell wara li tinghata s-sentenza finali.

In sostenn tal-eccezzjoni taghha s-socjeta konvenuta ghamlet riferenza ghall-Artikolu 27 tar-Regolament numru 44/2001 li jipprovdi:-

"1. Where proceedings involving the same cause of action and between the same parties are brought in the courts of different Member States, any court other than the court first seised shall of its own motion stay its proceedings until such time as the jurisdiction of the court first seised is established.

2. Where the jurisdiction of the court first seised is established, any court other than the court first seised shall decline jurisdiction in favour of that court."

Hu evidenti li l-ghan principali hu li jigu evitati sentenzi konfliggenti bejn qrati f'pajjizi membri.

Jibda biex jinghad li l-kawza li saret fl-Olanda kienet prezentata qabel din il-kawza. Il-fatt li s-socjeta attrici

pprezentat ittra ufficjali f'Novembru 2009 fil-qorti f'Ghawdex, m'huwiex rilevanti. Ghalkemm ittra ufficjali hi att gudizzjarju, pero ma tikkwalifikax bhala talba gudizzjara. Il-kawza ma bdietx mal-prezentata tal-ittra ufficjali imma meta gie prezentat ir-rikors guramentat, 30 ta' Marzu 2010 (ara artikolu 30 tar-Regolament ghal definizzjoni tal-kliem "*the court first seised*").

Il-kawza li qeghda ssir f'Malta hi bejn l-istess partijiet fil-kawza pendenti fl-Olanda. Hu minnu li fil-kawza fl-Olanda hi parti wkoll il-kumpannija Island Mushroom Growers Ltd. B'daqshekk ma jfissirx li r-rekwizit li l-kawzi jkunu "*between the same parties*", ma giex sodisfatt. Fil-fatt Island Mushroom Growers Ltd ukoll intavolat kawza f'Ghawdex (**Island Mushroom Growers Limited vs Veenpro-Ducten-Maatschappij Euroveen B.V.** – Rikors numru 29/2010) fejn qeghda tilmenta li xtrat *mushroom casing soil* minghand is-socjeta konvenuta li rrizulta li wkoll kien ta' kwalita inferjuri u li wassal biex issofri danni.

Il-qorti m'ghandix dubju li d-domanda li saret lill-qorti Olandiza ghandha l-istess ghan bhal dik li saret quddiem din il-qorti, cjoe' li jigi stabbilit jekk Euroveen hijiex responsabbli li kkonsenjat *mushroom casing soil* ta' kwalita' inferjuri. Kif rajna, fil-proceduri fl-Olanda Euroveen qeghda titlob dikjarazzjoni li ma kisirtx l-obbligi kuntrattwali taghha; "*In the Tatry, it was held that proceedings in one Member State for damages, and proceedings in another for a declaration that the defendant in the other proceedings was not liable in damages, had the same subject matter. The legal objective of both actions was to establish the defendant's liability in damages. In Gubish Maschinenfabrik KG v Giulio Palumbo, the Court of Justice held, in effect, that proceedings to enforce a contract in one Member State, and proceedings to annul it in another, have a common object. The legal objective of both is to establish the enforceability of the contract. Similarly, it has been held that an application for a declaration of non liability for causing death by negligence has the same objective as a statutory claim for wrongful death, as do cross proceedings in different countries, concerning responsibility for a collision at sea.*" (Brussels I

Regulation Ulrich Magnus u Peter Mankowski, European Law Publishers, 2007 pagna 504).

F'dan il-kaz jirrizulta li l-Qorti Olandiza diga' ddikjarat li ghandha gurdizzjoni a bazi tal-*General Terms & Conditions* tal-kuntratt ta' bejgh bejn il-partijiet u li kienu jinkludu *Jurisdiction Clause*. Jidher ukoll li l-kwistjoni ta' gurdizzjoni m'hijiex defenittiva, jekk kif qalet id-difensur tal-kumpannija konvenuta ghad hemm il-possibilita' li jsir appell mis-sentenza tat-28 ta' Lulju 2011 wara li tinqata' l-kawza fil-meritu.

Sahansitra skond l-Artikolu 28 tal-istess Regolament:

"Where related actions are pending in the courts of different Member States, any court other than the court first seised may stay its proceedings."

Hu minnu li fil-kawza li qeghda ssir f'Ghawdex il-kumpannija attrici qeghda titlob ukoll il-likwidazzjoni tad-danni li qeghda tghid li sofriet minhabba li nghatat merkanzija ta' kwalita inferjuri u wkoll sabiex is-socjeta konvenuta tigi kundannata thallas is-somma likwidata, mentri fil-kawza li qeghda ssir fl-Olanda m'hemmx talba ghall-kundanna ta' hlas peress li l-kawza saret minn Euroveen. Madankollu l-kwistjoni principali hi dwar jekk Euroveen kisritx l-obbligi kuntrattwali taghha ghaliex skond kif qeghda tallega s-socjeta attrici ikkonsenjat merkanzija ta' kwalita inferjuri. Kwistjoni li tinsab kemm fil-kawza fl-Olanda u f'Ghawdex. Iz-zewg kawzi ghandhom bhala suggett relazzjoni kuntrattwali identika, u l-oggett hu biex jigi stabbilit jekk fil-konsenji li ghamlet Euroveen kisritx l-obbligi kuntrattwali taghha bhala venditrici. Dan apparti l-fatt li fil-kawza pendenti fl-Olanda Euroveen qeghda fl-ewwel lok titlob dikjarazzjoni li m'ghandha responsabbilta' u b'mod alternattiv li jekk jirrizulta li ghandha xi responsabbilta' t-talba ghad-danni hi limitata ghall-valur li gie dikjarat fil-kontijiet.

Fic-cirkostanzi l-qorti hi tal-fehma li rrispettivament ta' liema artikolu kellu jigi applikat, hemm lok li tordna s-

Kopja Informali ta' Sentenza

soprasessjoni sakemm il-kawza fl-Olanda tigi deciza fil-meritu.

Ghal dawn il-motivi l-qorti qeghda:-

1. Tichad it-tielet eccezzjoni bl-ispejjez kontra s-socjeta konvenuta.

2. Tilqa' l-ewwel eccezzjoni u ghalhekk tordna s-soprasessjoni tal-kawza sakemm il-kawza fl-Olanda ssir gudikat, u tiddiferixxi l-kawza *sine die*. B'dan li l-kawza terga' tigi appuntata wara li ssir talba b'rikors u flimkien mieghu tinghata prova dokumentarja li s-sentenza hi gudikat. Spejjez ta' din l-eccezzjoni a karigu tas-socjeta attrici.

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----